

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Projectplan inrichting gebied Paardetangen Nummer: Bestuursstukken\2945	Agendapunt: 7
---	----------------------

DB: Ja 10-9-2019	BPL: Ja 25-9-2019	FAZ: Nee	VVSW: Nee	AB: Ja 9-10-2019
----------------------------	-----------------------------	-----------------	------------------	----------------------------

Opsteller: Emiel Galetzka, 0598-693248 Beleid, Projecten en Laboratorium	Opdrachtgever: Jelmer Kooistra	Portefeuillehouder: Fien Heeringa
--	--	---

Ondersteuning van de afdeling: ☒ Technisch ☒ Juridisch ☐ Financieel ☐ Staf ☒ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen: Projectpartners: - Gemeente Borger Odoorn, - Stichting Het Drentse Landschap - Provincie Drenthe	Reden: Het project betreft een samenwerking van de aangegeven projectpartijen waarbij de doelstelling is dat de belangen van deze betrokken partijen integraal worden gerealiseerd. Iedere partij heeft daarbij zijn eigen rol, van grondeigenaar, beleidsbepaler en financier tot bevoegd gezag. De gemeente geeft de omgevingsvergunning af.
---	--

Samenvatting: <p>De Hunze is aangewezen als Kaderrichtlijn Water (KRW) waterlichaam. De ecologische toestand van de Hunze voldoet nu nog niet aan de normen uit de KRW. Om de ecologische toestand van het KRW-waterlichaam te verbeteren zijn doelen en maatregelen geformuleerd. Maatregelen voor de Hunze zijn ondermeer beekherstel door hermeandering, creëren van overstromingsvlakten en vrije vismigratie. Met deze maatregelen wordt ook ruimte voor het vasthouden bovenstrooms gemaakt. In het plan zijn ook de maatregelen uitgewerkt om de waterbeheersing voor de omgevingsfuncties in stand te houden. Hiervoor is het inrichtingsplan Paardetangen opgesteld waarin ook de inrichting voor natuur en recreatie is uitgewerkt.</p> <p>In het kader van de Waterwet is vervolgens een projectplan opgesteld waarmee de waterbeheersingsmaatregelen uit het inrichtingsplan Paardetangen in procedure worden gebracht. Het ontwerp daarvan heeft vanaf 10 juli 2019 gedurende 8 weken ter inzage gelegen. In deze periode zijn geen zienswijzen ingediend.</p> <p>Ambtshalve is er een wijziging op de plantekening aangebracht omdat nabij de Osdijk een plangrens verkeerd was aangegeven. Dit is hersteld.</p> <p>Omdat dit plan invloed heeft op de huidige streefpeilen in het plangebied stelt het waterschap een peilbesluit op om de nieuwe peilen vast te stellen. Door de maatregelen die in het plan zijn opgenomen zijn er geen negatieve effecten op het peilbeheer in de omgeving. Het peilbesluit wordt in een apart bestuursvoorstel voorgelegd en staat voor bestuurlijke behandeling in 2020 gepland. Project Paardetangen is een van de projecten waar de uitspraak over de PAS mogelijk effect heeft op de geplande uitvoering.</p>
--

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Bestuursvoorstel

Begrotingsaspecten: Nee

AB Voorstel:

Het Projectplan inrichting gebied Paardetangen vaststellen.

Bijlagen: Nee

–

Ter inzage (bestuursnet): Ja

Onderwerp(en):

- Projectplan Waterwet inrichting gebied Paardetangen inclusief 2 bijlagen;
- Ambtshalve wijziging plantekening Inrichtingsplan Paardetangen.

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Inleiding

De Hunze en het Zuidlaardermeer zijn aangewezen als Kaderrichtlijn Water (KRW) waterlichaam. De ecologische toestand van de Hunze en het Zuidlaardermeer voldoet nu nog niet aan de normen uit de KRW. Om de ecologische toestand van deze KRW waterlichamen te verbeteren zijn doelen en maatregelen geformuleerd. Maatregelen voor de Hunze zijn ondermeer beekherstel door hermeandering, vrije vismigratie en het creëren van overstromingsvlakten. Met deze maatregelen wordt ook ruimte voor waterberging gemaakt.

Het plangebied ligt in het Achterste Diep, één van de bovenlopen van de Hunze, tussen Buinen en Buinerveen. Plangebied Paardetangen sluit aan op het al eerder ingerichte, direct ten zuiden liggende gebied LOFAR.

In het project werken de provincie Drenthe, stichting Het Drentse Landschap, gemeente Borger Odoorn en waterschap Hunze en Aa's samen. De projectpartijen hebben samen een inrichtingsplan uitgewerkt. In dit plan zijn doelen en functies voor natuur, beekherstel, verbetering van vismigratie en mogelijkheden voor natuurvriendelijke recreatie gecombineerd. In het plan zijn ook maatregelen uitgewerkt om de waterbeheersing voor de omgevingsfuncties in stand te houden.

Omdat het in dit plan gaat om een belangrijke wijziging van waterstaatswerken in de zin van de Waterwet moet er een projectplan opgesteld worden en in de inspraak worden gebracht. Het projectplan Waterwet inrichting gebied Paardetangen is in één document geïntegreerd met het inrichtingsplan Paardetangen.

Omdat dit plan invloed heeft op de huidige streefpeilen in het plangebied stelt het waterschap een peilbesluit op om de nieuwe peilen vast te stellen. Door de maatregelen die in het plan zijn opgenomen zijn er geen negatieve effecten op het peilbeheer in de omgeving. Het peilbesluit wordt in een apart bestuursvoorstel voorgelegd en staat voor bestuurlijke behandeling in 2020 gepland.

Voorgeschiedenis/eerdere besluitvorming/beheerplan

In het Hunzegebied wordt al meer dan twintig jaar gewerkt aan natuurontwikkeling en sociaal-economische ontwikkeling en verbetering van deze regio. Hierin werken provincie, gemeenten, waterschap, landbouw, recreatie, natuurorganisaties en bevolking samen.

Het plan Paardetangen heeft zijn oorsprong in de Hunzevisie (1995). De opgaven voor Paardetangen zijn binnen het provinciaal, nationaal en Europees beleid stevig verankerd. Zo is het gebied een onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. De opwaardering van de Hunze past naadloos in de Europese Kaderrichtlijn Water, de Provinciale Omgevingsvisie Groningen, de Provinciale Omgevingsvisie van de provincie Drenthe, Deltaplan Klimaatadaptatie, Waterbeleid 21e eeuw en de gemeentelijke ruimtelijke- en waterplannen.

In het kader van het programma Natuurlijk Platteland Drenthe voor het Hunzegebied zijn de benodigde gronden vrijgemaakt voor inrichting. De stuurgroep Hunze, het daaronder opererende programmteam Hunze en de werkgroep grond hebben zich hiervoor ingezet.

Vanuit de programmafinanciering Hunze en een POP3-subsidie is het geld voor realisatie beschikbaar gesteld. Daarop hebben we als projectpartijen besloten het plan voor uitvoering concreet te maken.

De Hunze als watersysteem, met daarin de bovenlopen het Achterste diep, het Voorste diep en De Beek, is aangewezen als KRW-waterlichaam. Door herstel en inrichting van het watersysteem zullen

Bestuursvoorstel

de vastgestelde maatregelen vanuit de KRW en WB21 worden uitgevoerd en zal dit plan een bijdrage leveren aan de verbetering van het waterlichaam Zuidlaardermeer.

In het huidige beheerprogramma 2016-2021 hebben we voor het watersysteem Hunze doelen en subdoelen vastgesteld. Het gaat in Paardetangen voornamelijk om:

- bijdragen aan bovenstroomse berging in het watersysteem Hunze;
- uitvoering van de afgesproken KRW maatregelen (beekherstel en overstromingsvlakten);
- oplossen van vismigratieknelpunten Hunze: 2 knelpunten in Paardetangen;
- herstel natuurlijke inrichting van beken, waaronder de Hunze.

Deze plandoelen en maatregelen passen in de doelen van ons beheerprogramma.

Huidige situatie/analyse van het probleem

Het plangebied Paardetangen is een genormaliseerde beek met daarin twee vismigratieknelpunten(stuwen). Daarnaast is Paardetangen in provinciaal beleid aangewezen als onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland, mogelijkheden voor natuurgerichte recreatie en verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Het doel is deze verschillende functies in het gebied te combineren, waarbij voor het plan als uitgangspunt geldt dat er geen negatieve hydrologische effecten op de landbouw zijn. Bij de uitwerking in het plan houden we rekening met het behoud van een open landschap en hebben respect voor archeologische, aardkundige en cultuurhistorische waarden.

Beschrijving en onderbouwing/oplossing /plan en eventuele alternatieven

Op basis van de uitgangspunten en randvoorwaarden is in een aantal stappen het inrichtingsplan Paardetangen opgesteld. De waterhuishoudkundige ingrepen daaruit zijn in het projectplan Waterwet opgenomen. In bijlage 1 zijn de plantekeningen en planbeschrijving van het projectplan terug te vinden.

Het plan Paardetangen bestaat uit de volgende hoofdonderdelen, namelijk:

- de fysieke situatie van met name bodem, water, historie, landschap,- natuur is onderzocht en in het inrichtingsplan gebruikt. Er is rekening gehouden met praktische zaken zoals kabels en leidingen, maar ook met het gewenste toekomstige beheer;
- de belangrijkste randvoorwaarden bij het inrichten van het plangebied en de aanpassingen aan de waterhuishouding zijn dat binnen het plangebied een voor de natuur zo gunstig mogelijke situatie ontstaat en dat de waterhuishoudkundige situatie voor de (landbouw)gebieden buiten het plangebied niet mag verslechteren.

Resultaat hiervan is dat voor het plangebied een inrichtingsplan is opgesteld waarin de aspecten landschap, natuur, water, archeologie, aardkunde en cultuurhistorie en recreatie zijn uitgewerkt. Met name zijn ook voor de effecten op de waterbeheersing van de omliggende functies zoals landbouw en bebouwing, passende maatregelen opgenomen. De belangrijkste wateraspecten staan hierna vermeld.

- wateroverlast: in het plangebied zal meer water worden vastgehouden in de beek zelf, de restanten van de huidige loop en in diverse laagten en greppels. Hierdoor wordt in perioden met veel neerslag wateroverlast stroomafwaarts beperkt. In perioden met weinig water kan er nog

Bestuursvoorstel

water enigszins worden vastgehouden. Om wateroverlast in de omgeving te voorkomen worden rondom het plangebied randsloten aangelegd. De hoogste en laagste waterstanden in de beek passen in het natuurlijke verhang van het beekstelsel van de Hunze en zijn bepaald aan de hand van hydraulische berekeningen;

- waterafvoer: plaatselijk wordt de bestaande sloot op de grens van het gebied verbreed en waar nodig uitgebreid met nieuwe slootgedeelten, zodanig dat de waterafvoer vanuit het landbouwgebied en bewoond gebied gegarandeerd kan worden;
- waterkwaliteit: de inrichting met natuurvriendelijke, begroeide oevers leidt tot verbetering van de kwaliteit van het water in de Hunze. In het plan worden twee landbouwkundige stuwen die een belemmering vormen voor vrije vismigratie vispasseerbaar gemaakt;
- beheer en onderhoud: beheervriendelijke inrichting door met de afdamming van de huidige gekanaliseerde Hunze en de positie van meanders en sloten voldoende ruimte vrij te houden voor onderhoud en verplaatsing van vee. Beheer van het water en de oevers van de Hunze zal vanaf de oever gebeuren. De oevers langs het Achterste Diep worden zo gedimensioneerd dat beheer mogelijk is. Ook zal enkelzijdig de draagkracht van de grond verbeterd worden als dat nodig is.

Risico's en kansen

Alle gronden zijn beschikbaar voor de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen zoals die in het plan zijn beschreven. Naar verwachting kunnen planologische- en vergunningtechnische zaken in 2019 worden afgerond.

In het plan zijn voor de waterhuishoudkundige effecten de benodigde maatregelen opgenomen. De maatregelen hebben geen negatief effect op omliggende woon-, recreatie- of landbouwfunctie. De effecten op de omgeving worden gemeten en geëvalueerd. Nadelen vanuit het plan zijn er derhalve feitelijk niet. Voordeel is dat een bescheiden waterretentie kan worden gerealiseerd waarmee de kans op wateroverlast in benedenstroomse gebieden wordt verminderd. Tevens kunnen hiermee de beoogde natuurdoelen worden gehaald.

Een mogelijk risico dat recent naar voren is gekomen is de uitspraak van de Raad van State waarbij een streep is gezet door het Programma Aanpak Stikstof ("PAS").

Welke consequenties dit voor het plan Paardetangen heeft is momenteel niet duidelijk. Mogelijk leidt het tot vertraging van de start van de uitvoering. Het project staat op de inventarisatielijst van projecten die last kunnen hebben van de PAS uitspraak.

Duurzaamheidsaspecten

Geen spijtmaatregel

Past in het lange termijnperspectief van KRW (ecologische kwaliteit) en Klimaatadaptatie/WB21 (klimaatbestendig).

Niet afwentelen tijd/ruimte/anderen

Door water vast te houden vindt er geen afwenteling benedenstrooms (dus in ruimte) plaats. Maatregelen hebben op zowel kwantiteit als kwaliteit een positief effect (dus geen afwenteling op onderdelen van het watersysteem). De inrichtingsmaatregelen zijn zodanig dat niet wordt afgewenteld op beheer en onderhoud.

Bestuursvoorstel

Natuurlijk gestuurd en functionerend

Levert een positieve bijdrage aan het herstel van een (half)natuurlijk beekstelsysteem.

Gezond ecosysteem

Bevordering van leefgebied van beekminnende macro-fauna, planten en vissen levert een positief effect op.

Verantwoord gebruik van (hulp)bronnen

Bij de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen worden bij het bouwproces en de in te zetten materialen en machines de criteria voor duurzaam bouwen gehanteerd. Er wordt een lagere onderhoudsinspanning verwacht hetgeen resulteert in verlaging van het mechanisch onderhoud c.q. brandstofverbruik en CO₂-uitstoot.

Afstemming op gebruiksfuncties

Levert een positieve bijdrage aan functies natuur, landbouw, wonen en recreatie.

Meerwaarde voor andere dan taakbelangen

Is een plus qua landschapswaarde en recreatief medegebruik/toerisme. Betreft een integraal gebiedsproces waarin ook natuur-, landschappelijke- en gemeentelijke opgaven zijn betrokken.

Extern betrokkenen/extern overleg

Het plan betreft de uitvoering van provinciaal beleid waarbij stichting Het Drentse Landschap en de Provincie Drenthe de grondeigenaren en (toekomstig) beheerders van het gebied zijn. Deze partijen zijn tezamen met de gemeente Borger Odoorn zijn direct betrokken bij het opstellen van het plan en de te volgen procedure. De gemeente Borger Odoorn is bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedure. Deze ruimtelijke procedure zal naar verwachting september 2019 kunnen worden afgerond.

Bij de voorbereiding hebben we tot heden voor de planvorming een gebiedsbijeenkomst en overlegmomenten gehouden en is aan belanghebbenden en belangstellenden de uitwerking van het plan toegelicht. Op 15 mei 2019 is het concept inrichtingsplan in een inloopbijeenkomst gepresenteerd. Op deze inloopbijeenkomst kon men informatie krijgen over het projectplan Waterwet en inrichtingsplan en ook de gevolgen voor de omgeving. In het bij dit voorstel gevoegde projectplan zijn ook de benodigde mitigerende maatregelen beschreven.

Financiën

Vanuit de KRW programmafinanciering Hunze 2016-2021 en een POP3-subsidie is geld voor realisatie beschikbaar en vrijgegeven.

Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

De realisatie van het plan wordt beoogd in periode van laatste kwartaal 2019 tot en met het eerste halfjaar van 2020. Het is daarom noodzakelijk dat in 2019 een aantal procedures wordt doorlopen.

Bestuursvoorstel

Voor de gemeente betreft dit de omgevingsvergunning/bestemmingsplan. Voor het waterschap het projectplan Waterwet en later het peilbesluit.

De procedures worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

Het projectplan Waterwet doorloopt de volgende procedure:

- acht weken terinzagelegging van het ontwerp–projectplan met de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. De formele wettelijke termijn is zes weken. Gelet op de vakantieperiode is deze termijn met de maximaal mogelijke twee weken verlengd;
- behandeling van de zienswijzen en vaststelling van het projectplan in oktober 2019 in het AB;
- bekendmaking van het besluit over het plan en zes weken beroepstermijn;
- beroepsmogelijkheid bij de rechtbank en de Raad van State.

Het ontwerp-Projectplan inrichting gebied Paardetangen heeft vanaf 10 juli 2019 gedurende 8 weken ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn er geen zienswijzen ingediend.

Er is in de plantekening van het projectplan een ambtshalve wijziging doorgevoerd. Het betreft een grenswijziging in de plantekening ter hoogte van de Osdijk / Beeksdijk vanwege een foutief aangegeven grens. In bijlage 2 is deze wijziging aangegeven.

Communicatie

De wijze waarop de communicatie tijdens de uitvoering over dit plan plaats vindt staat beschreven in het projectplan. Als voorbereiding op de terinzagelegging van het ontwerp-projectplan is op 15 mei 2019 in Hotel Hartlief te Buinen een inloopbijeenkomst gehouden waar het inrichtingsplan is toegelicht. Circa dertig inwoners en belanghebbenden uit het gebied hebben deze bijeenkomst bezocht. De bijeenkomst is in een goede sfeer verlopen. Er kwamen geen bijzonderheden naar voren. Tijdens de periode van terinzagelegging is met enkele belanghebbenden hun specifieke situatie besproken.

Het projectplan en inrichtingsplan is in de vergadering van 6 juni 2019 aan de Stuurgroep Hunze gepresenteerd.

Uitvoering/tijdspad

De realisatie van het plan wordt beoogd in periode van het laatste kwartaal van 2019 tot en met de eerste helft van 2020.

Evaluatie

Elke 6 weken wordt binnen het projectteam teruggeblikt op het werk van de afgelopen periode. Waar mogelijk worden verbeterpunten doorgevoerd. Een overzicht van verbeterpunten wordt bijgehouden. Terugkoppeling/evaluatie met de opdrachtgever vindt ook plaats 1x per 6 weken of naar behoefte. De inrichtingsmaatregelen worden aan het eind van het project geëvalueerd. Ook zullen metingen van waterstanden en aan de vispassages plaatsvinden om na te gaan of de maatregelen het beoogde effect hebben.

Bestuursvoorstel

Voorstel

Het Projectplan inrichting gebied Paardetangen vaststellen.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf